

ChristenUnie

Algemene beschouwingen (1^e termijn)

Bij de begroting 2018
van de gemeente Bedum
op 7 en 9 november 2017

Fractie:

J. (Jan) Berghuis (fractievoorzitter)
B. (Bernd) de Jong
T.G. (Therese) Doesburg

Algemene Beschouwingen bij de begroting 2018 door fractie ChristenUnie.

Voorzitter, leden van het college, collega's en belangstellenden.

Prinsjesdag is zoals u weet de dag van de democratie. Een dag vol mooie tradities! De hoedjesparade, de troonrede en het driewerf hoera voor de koning. En traditiegetrouw, lag de inhoud van het koffertje van demissionair minister Dijsselbloem (Financiën) al weer ruim vóór Prinsjesdag op straat. Het was dit keer niet al te schokkend. Het kabinet Rutte II was immers uitgeregeerd en het nieuwe kabinet nog niet aangetreden. Dus moest de bewindsman van financiën op die derde dinsdag in september wel met een beleidsarme begroting komen. En stond dit jaar het *rituele* en *ceremoniële* karakter van Prinsjesdag eens centraal. Bij gebrek aan begrotingsnieuws gaf het demissionaire kabinet zichzelf daarom maar een schouderklopje. “We kunnen vaststellen, dat Nederland er aan het einde van deze kabinetsperiode weer sterk voor staat. Een enorm contrast met de economische situatie van toen wij aantraden”, aldus Rutte.

Voorzitter. Traditiegetrouw lag ook dit jaar de inhoud van onze Programmabegroting **niet** voortijdig op straat. Onze burgers werden als ieder jaar in grote lijnen keurig door het college over de begroting geïnformeerd middels een persbericht. Maar er zijn wel overeenkomsten met de Rijksbegroting. Ook onze gemeente staat er in financieel-economisch opzicht gezond voor. En ook onze gemeentelijke begroting voor 2018 kun je in zekere zin beleidsarm noemen als gevolg van de op handen zijnde gemeentelijke herindeling. Die herindeling trekt volgens ons college een flinke wissel op het bestuur en het ambtelijk apparaat. Nu al is er sprake van een hoge, misschien wel van een te hoge werkdruk. Daarom zullen nieuwe ambities voor 2018 beperkt moeten blijven en wordt vooral het reeds ingezette beleid verder uitgevoerd in 2018.

Voorzitter

De begroting 2018 beantwoordt in grote lijnen aan onze ideeën en wensen ten aanzien van de besteding van de middelen voor onze gemeente. Biedt zelfs enig ruimte om extra geld in te zetten. Mede als gevolg van haar solide en doelmatig gevoerde beleid is Bedum financieel kerngezond. De ChristenUnie is dankbaar voor alles wat er tot nu toe in deze collegeperiode is bereikt.

Graag spreken wij onze waardering uit aan het college en het ambtelijk apparaat voor hun bijdrage in het tot stand komen van alle begrotingsstukken.

Tot zover onze inleiding. Nu wil mijn fractie enkele kanttekeningen plaatsen bij een aantal onderdelen van de Programmabegroting.

- **Herindeling.**

Nog even en Bedum maakt deel uit van de gemeente Het Hogeland. Maar hoe moet die nieuwe gemeente worden georganiseerd? Als ChristenUnie hebben we daar wel een paar ideeën over. Voor de ChristenUnie zouden dit bijvoorbeeld de hoofdpunten zijn:

- Dienstverlening, die naar je toe komt. Burgers mogen er geen last van hebben dat het gemeentehuis uit hun gemeente verdwijnt.
- Geen lastenverhoging zondermeer maar een belastingdruk die na de gemeentelijke herindeling het gemiddelde houdt van wat de inwoners van Het Hogeland nu betalen en die in 3 jaar stapsgewijs oploopt.
- Geen nieuw en dus duur gemeentehuis. Hoogstens een nieuwe centrale raadszaal. Het monumentale Waterschapshuis te Onderdendam (eerder **het** bestuurlijk centrum van wat toen nog Hunsingo heette) zou wat de ChristenUnie betreft de perfecte vergaderplek voor Het Hogeland kunnen zijn. Verdeel verder de afdelingen van de nieuwe gemeente over de oude gemeentehuizen.

- Geef bestuurders ieder een voormalige gemeente onder zijn/haar hoede.
- Probeer van de nieuwe gemeente geen eenheidsworst te maken, maar respecteer de eigen identiteit van elke afzonderlijke gemeente.

Wordt er trouwens al nagedacht over het gemeentewapen van onze nieuwe gemeente. Hoe dat er uit moet zien? Of ligt er al een voorstel bij de Hoge Raad van Adel om een ontwerp te maken?

- **Uitvoering bestuursprogramma.**

De fractie van de ChristenUnie heeft u bij de behandeling van de Voorjaarsnota gevraagd om voor de raad inzichtelijk te maken, in hoeverre de uitvoering van het bestuursprogramma qua tijd en middelen nu is gevorderd. Deze begrotingsavond was naar ons idee een geschikt evaluatie- en verantwoordingsmoment omdat de raadsperiode er bijna op zit. Wij vinden het jammer dat er geen uitvoering aan ons verzoek is gegeven. Is het omdat u van mening bent dat een dergelijke verantwoording niet valt onder wat u noemt en ik citeer ” het hoogstnoodzakelijk te verrichten werk vanwege de herindeling”?

- **Burgerbetrokkenheid.**

Ondanks alle drukte op het gemeentehuis vanwege de komende herindeling volgend jaar wilt u toch een nieuwe poging doen om kinderen uit de groepen 7 en 8 mee te laten doen met de zogeheten “kindergemeenteraad”. Een prachtig voornemen vindt de ChristenUnie. Om kinderen op die leeftijd bij de politiek te betrekken. Maar we doen u graag een idee aan de hand om de burgerbetrokkenheid breder te trekken, zonder dat het veel moeite kost.

Wij stellen u voor om onze gemeentelijke stembureaus niet langer door ambtenaren maar voornamelijk door inwoners van onze gemeente te bemensen. Dit vermindert de werkdruk van onze ambtenaren en draagt bij aan een grotere bestuurlijke betrokkenheid van onze inwoners bij hun gemeente. Dit voorstel mag u ons betreft per 1 januari 2018 invoeren zodat onze ambtenaren daarmee direct zijn ontlast van een stuk herindelingsdruk. Graag uw reactie.

- **Burgerparticipatie.**

Op het gebied van participatie hebben we enkele initiatieven zien ontstaan. Een ontwikkeling die we als ChristenUnie van harte toejuichen. Laten we vooral niet vanuit de gemeentelijke ivoren toren bepalen wat voor onze inwoners belangrijk is. Als inwoners zich bundelen en met werkelijk goede ideeën voor hun straat of buurt komen, moet daar naar geluisterd worden.

Natuurlijk niet onder het motto: “uw vraagt en dan leveren wij”. Ook mag het aan een kritische inbreng en beoordeling van de plannen door de gemeente in onze optiek niet ontbreken. Wij volgen de participatie initiatieven met belangstelling en hopen dat ze in een goed samenspel tussen burgers en overheid succesvol zullen blijken.

- **Elektronische overheid.**

Als het aan Rutte II lag, zou eind 2017 alle dienstverlening aan gemeenten online beschikbaar moeten zijn. In juni 2015 hebben alle gemeenten in de **Digitale Agenda 2020** afgesproken elkaar te helpen bij de digitalisering. Uit onderzoek (*) blijkt, dat onze gemeente Bedum zich -op een aantal onderzochte dienstverlenende items- met plaats 379 in de achterhoede van de 388 Nederlandse gemeenten bevindt. Een mooie uitdaging om straks als gemeente Het Hogeland aandacht aan te geven.

Aan de inrichting van een elektronische overheid valt in onze tijd immers niet te ontkomen. En het gebruik en toepassen van social media als berichtendragers naar onze burgers zal de komende tijd zeker toenemen. Toch willen wij u erop wijzen, dat juist onze oudere inwoners en mensen met een beperking niet zo digitaal vaardig zijn. En deze doelgroep mag zeker niet vergeten worden in onze binnenkort heringedeelde gemeente Het Hogeland. Ben u het met ons eens?

- **Communicatie.**

Een belangrijk aandachtspunt voor ons college blijft een goede communicatie met de raad. Wij hebben daar als fractie bij herhaling aandacht voor gevraagd omdat die naar onze smaak echt verbeterd kan worden. Een goede interne communicatie is onmisbaar voor een goede samenwerking maar ons college lijkt er helaas nog geen grip op te krijgen.

Maar niet alleen *intern* dient de communicatie te verbeteren. Ook *extern* ligt er o.i. een duidelijke opgave. Onze inwoners hebben op het communicatieve vlak vaak een geheel andere perceptie dan de gemeente. Met andere woorden: de gemeente denkt dat iets goed gecommuniceerd is, maar de inwoners denken daar heel anders over. Dat leidt gemakkelijk tot misverstand en vervolgens wrevel. De ChristenUnie is van mening, dat er in dezen best nog een verbeterslag valt te maken. Graag zien wij dat het college de huidige wijze van communiceren evalueert om te bekijken of die wel het gewenste effect heeft. We zijn er tenslotte voor de burger en voor niemand anders! We gaan ervan uit dat u het met ons eens bent, maar voor de zekerheid horen we toch graag uw reactie.

- **De Omgevingswet.**

De komst van de nieuwe Omgevingswet wordt na de 3 decentralisaties een volgende grote operatie voor onze nieuwe gemeente Het Hogeland. Een eerste presentatie hebben wij inmiddels gehad, waarvoor onze dank.

De wetswijziging zou weleens grote gevolgen kunnen hebben voor de organisatie. We worden in de komende periode graag op de hoogte gehouden van de vorderingen rond dit proces. Het zou volgens de ChristenUnie goed zijn als er een impactanalyse plaatsvindt om te onderzoeken welke impact de overgang op de omgevingswet en het omgevingsplan heeft voor de organisatie van de toekomstige nieuwe gemeente. Wilt u daaraan meewerken?

- **Het buitengebied.**

Ook ons buitengebied heeft de afgelopen jaren een bezuinigingsbijdrage moeten leveren. Wij denken in dit verband aan de frequentie van het maaien van de bermen. Dit uitgestelde onderhoud mag natuurlijk niet tot onveilige verkeerssituaties leiden! Gelukkig wordt er inmiddels weer verstandig geïnvesteerd. Bijvoorbeeld in bermverharding waarvoor de ChristenUnie regelmatig heeft gepleit.

- **Openbare werken.**

Dit uitvoeringsjaar zou het volgens de wethouder dan gebeuren. In een gepolijst betoog werd de raad vorig jaar tijdens de Algemene Beschouwingen optimistisch voorgehouden, wat Bedum in 2017 mocht verwachten. Om hieruit een paar dingen te noemen(**):

- *de aankondiging van een bestemmingsplanwijziging t.p.v. het Bedumer Bos;*
- *de vervanging van de asfaltconstructie van Boterdiep OZ;*
- *de taxatie van de benodigde grond voor de upgradering van het Stationsgebied;*
- *de verlenging van de subsidie vanuit de regiovisie met een jaar;*
- *het beheerplan m.b.t. kademuuren en beschoeiingen;*
- *het plan voor een fietsstrategie;*

Alles was onder controle omdat met inschakeling van externen het vele resterende werk goed kon worden uitgevoerd. Extra geld (voor groen) beschikbaar stellen, bleek niet nodig.

Ook de Voorjaarsnota zond vervolgens positieve signalen uit. Er waren al weer nieuwe plannen in de maak voor een verdere inrichting van de openbare ruimte.

Een jaar na dato, blijkt er ten aanzien van diverse taakvelden maar weinig voortgang te zijn gemaakt. Aan goede informatieverstrekking over de voortgang van lopende projecten heeft het de raad ten ene male ontbroken. Veel beloven en weinig geven, doet een gek in vreugde leven zal daarbij waarschijnlijk de gedachte zijn geweest? Voorzitter, wij gooien de handdoek voor wat betreft het vertrouwen in de toezeggingen na zoveel jaar in de ring en geven de pijp aan Maarten.

- **Fietspaden**

U stelt ons geduld op de proef, maar uw al eerder aangekondigde nota Fietsstrategie lijkt -als het een beetje mee zit- volgend jaar misschien te verschijnen. De ChristenUnie vindt het een uitstekende gedachte, dat er ook voor de fiets en het fietsgebruik aandacht komt middels een heuse gemeentelijke nota. Want de fiets wordt steeds populairder en de ontwikkelingen gaan snel. Zo stijgt het gebruik van de E-bike; heeft de high speed pedelec inmiddels zijn intrede gedaan en nemen ook de snelheidsverschillen op onze fietspaden toe.

De ChristenUnie is verklaard voorstander van veilige fietspaden in onze gemeente. Wij zijn het dus eens met een verontruste inwoner van Onderdendam die ons vorige week schreef, dat het betonpad Grote Haver voor fietsers volgens hem *“de enige veilige route is tussen Bedum en Onderdendam”*.

Met hem zijn ook wij van mening, dat het betonpad Grote Haver geen autoweg is maar destijds als fietspad werd aangelegd waarbij voor het bestemmingsverkeer een uitzondering geldt. Dit zou echter niet meer door de gemeente worden onderschreven. Graag horen wij uw reactie.

- **Het gemeentelijke groen.**

Het onderhoud en beheer van de het openbaar groen ligt zeer gevoelig. Niet alleen bij onze fractie maar ook bij onze inwoners.

Hoe komt het toch, dat het onderhoud van het gemeentelijke groen ieder jaar zo belabberd is, zo vragen veel burgers zich met ons af? Een gemeenteraad die belooft geld beschikbaar te stellen voor het opstellen en uitvoeren van een goed plan maar een organisatie die daarvoor niet in beweging wenst te komen en maar blijft aanmodderen. Te gek voor woorden.

Ons laatste voorstel. Laat extern een goed plan voor het openbaar groen opstellen en stel voor de uitvoering van dit plan “wijkkantonniers” aan. Wijkkantonniers die verantwoordelijk worden gesteld voor het onderhoud aan specifiek aan hen toe te delen wijken en kernen. Om zo het groenonderhoud in onze dorpen en kernen alsnog tot een succes te maken. Op een iets ander vlak (het onderhoud van de gemeentelijke rotondes bijvoorbeeld) blijkt dit succesvol te zijn.

- **Begraafplaatsen / asfalt i.p.v. grindpaden.**

Een plan om de grindpaden op onze begraafplaatsen te vervangen door gesloten verharding zag de ChristenUnie -mede om kosten uit te sparen- graag nader uitgewerkt zo lieten wij u bij de vorige Beschouwingen weten. Het leek ons geen al te ingewikkelde opgave.

Graafmachine ervoor, de paden afgraven, zand aanbrengen en daarna de paden van asfalt (zoals op onze nieuwe begraafplaats) en klaar is Johannes. Zou je zeggen.

En toch voorzitter, er is dit jaar niets gebeurd.

De in het Programma geventileerde gedachte om alleen de hoofdpaden te verharden en de zijpaden te laten vergrassen past weliswaar bij de bij u heersende opvatting over groenonderhoud maar tegelijkertijd ook van een onnodige kruideniersmentaliteit. Het ontbreken van geld kan het excuus niet zijn. Toch?

- **Begraafplaatsen/ onderhoud graven.**

In 1964 heeft de gemeente het onderhoud aan graven naar zich toegetrokken waarbij de gemeenteraad o.a. heeft bepaald, dat de graven ieder jaar tweemaal worden schoongemaakt en de winterharde beplanting wordt onderhouden. Sindsdien hebben rechthebbenden de keuze om het onderhoud van hun graven af te kopen of er ieder jaar voor te betalen.

Bij de aanleg van de nieuwe begraafplaats is het volgens ons zo, dat het bedrag aan onderhoud verdisconteerd zit in het recht van begraven. De opbrengst vloeit dan in de Bestemmingen Reserve waaraan jaarlijks € 25.000 wordt onttrokken. In 2016 heeft er een herijking plaatsgevonden van 3,5% rente naar 3,25% in 2017.

Twee vragen:

1. *klopt het dat deze herijking nu in deze begroting achterwege is gelaten?*
2. *blijft de reserve van ca € 480.000 ook in de nieuwe gemeente Het Hogeland onder de voorwaarden van de huidige verordening bestemd voor de rechthebbenden van de nu nog gemeente Bedum?*

- **Sport**

Sport wordt gezien als het cement van de samenleving. En terecht wat ons betreft. Sport dragen wij allen zoals wij hier bijeen zijn een warm hart toe en dan zeker de breedtesport.

Niet voor niets hebben wij daarom stevig geïnvesteerd in het prachtige zwembad. Ondanks de stevige financiële injectie door de gemeente lukt het helaas ook dit jaar niet om een positief exploitatieresultaat te behalen. Het eigen zwembadvermogen blijft dus aan het slinken! Zijn de mogelijkheden om nog zwarte cijfers te schrijven wat u betreft uitgeput?

- **Kulturele Commissie Bedum**

Uit een aan de raad en college gerichte brief werd recentelijk duidelijk, dat er bestuurlijke moeiten zijn binnen het Bestuur van de Stichting KKB. Dat betreuren wij natuurlijk zeer. Omdat strubbelingen een belemmering vormen voor de organisatie van hoogstaande culturele activiteiten voor onze inwoners. De organisatie van een prachtig evenement als Mooi Bedum zou bijvoorbeeld zomaar gevaar kunnen lopen. Omdat wij niet bij machte blijken om de moeite(n) op te lossen (misschien zijn wij te dicht betrokken?) zou de Rekenkamer kunnen worden gevraagd.

Deze commissie geniet immers een onafhankelijke positie. Kan dan gelijktijdig onderzoek doen naar de besteding van de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen die deze Commissie ontvangt. Graag vernemen wij uw reactie.

- **Monumentenbeleid Bedum**

Het gebouwde erfgoed, de bijzondere stads- en dorpsgezichten, de kerkgebouwen, het zijn ijkpunten in de omgeving die maken dat inwoners zich er thuis voelen. Circa 70 procent van de Nederlandse gemeenten heeft daarom een gemeentelijke monumentenlijst, naast de Rijksmonumentenlijst. En dit aantal neemt nog toe. Onze fusiepartner Eemsmond bijvoorbeeld heeft een erfgoedverordening en is vorig jaar begonnen met het aanwijzen van gemeentelijke monumenten.

Erfgoed wordt belangrijk gevonden om te bewaren voor volgende generaties maar het is ook kwetsbaar vanwege onderhoud en onderhoudskosten. Denk ook aan de aardbevingen, zo hebben we vorig jaar betoogd. De ChristenUnie stelde voor, om met inschakeling van lokale en landelijke erfgoedorganisaties, ook een erfgoedverordening met de mogelijkheid voor een gemeentelijk monumentenbeleid voor Bedum op te stellen.

Hoewel ons voorstel door de andere fracties werd gesteund heeft u er nauwelijks aandacht, laat staan uitvoering aangegeven. Dat vinden wij niet te kunnen. Wanneer mogen wij deze erfgoedverordening van u tegemoetzien? U kunt gewoon het model van de VNG gebruiken.

- **Sociale Domein**

Armoede.

Geen enkel kind mag opgroeien in armoede. Onder dit motto heeft het kabinet opnieuw 100 miljoen euro vrij gemaakt om goede plannen te ondersteunen. Opgroeien in armoede is ingrijpend. Het is een belangrijke oorzaak van achterstand en sociale uitsluiting.

Kinderen van ouders met een laag inkomen kunnen vaak niet meedoen met hun leeftijdsgenoten en staan daardoor letterlijk buiten spel.

Daar is iets aan te doen: kinderen gelijke kansen bieden. Dat kan door ze te laten meedoen op school, op het sportveld, in het zwembad en op verjaardagen. Meedoen, zodat ze gewoon kind kunnen zijn, met alles wat daarbij hoort.

Om dit te bereiken roepen wij het college op om dit onderwerp samen met scholen en organisaties zoals het Jeugdsportfonds, de Stichting Leergeld en het Jeugdcultuurfonds op de agenda te zetten. Dit jaar ontvangt Bedum een bedrag van € 37.000. Daarna loopt het op tot ca 46.000 euro. Op welke wijze wordt dit geld door u ingezet? Bestaat er zoiets als een plan dat er toe leidt, dat alle kinderen in Bedum volwaardig mee kunnen doen.

- **De begroting**

De afgelopen jaren hebben bezuinigingen op financieel gebied de boventoon gevoerd.

Was het niet om de eigen begroting sluitend de krijgen en te houden, dan wel omdat vanuit de Rijksoverheid de broekriem fors werd aangehaald. Het economische herstel zorgt op dit moment gelukkig voor financiële stabiliteit. De begroting voor volgend jaar sluit met een positief saldo van € 170.000 en ook de meerjarenramingen zijn positief. Bedum gaat in financieel opzicht kerngezond de herindeling in met een ruim bemeten weerstandsvermogen.

De financiële risico's zijn ons voldoende duidelijk. Dat wij in zekere zin voorzichtig moeten blijven, daar zijn wij het als ChristenUnie met u mee eens.

Want ondanks dat de zon economisch en dus ook financieel gezien steeds meer schijnt, weet een goede bestuurder dat er ook weer een tijd zal aanbreken, dat er wolken tevoorschijn zullen komen. Zover is het nu gelukkig nog niet.

Ook dit jaar staan er PM-posten in de begroting. Natuurlijk weten wij wat zo iets betekent maar we willen u toch meegeven, dat een duidelijke kwalitatieve beschrijving van het effect informatiever is dan het beschrijven van een post als 'PM'.

Voorzitter, we wachten de reactie van het College in eerste termijn af en zullen waar nodig in de tweede termijn reageren. Veel plannen, voornemens en wensen vragen om een invulling.

Als ChristenUnie fractie zullen we zoals u van ons gewend bent principieel maar ook praktisch en realistisch benaderen.

Daarmee zijn wij aan het eind gekomen van onze beschouwing in eerste termijn bij de begroting 2018.

ChristenUnie Bedum
J. Berghuis, fractievoorzitter

(*) BNR Nieuwsradio en kaartenbedrijf Esri.

(**) Aankondigingen wethouder (1e termijn) Alg. Besch. d.d. 8 november 2016,

- *de aankondiging van een bestemmingsplanwijziging t.p.v. het Bedumer Bos;*
- *de vervanging van de asfaltconstructie van Boterdiep OZ;*
- *de taxatie van de benodigde grond voor de upgradering van het Stationsgebied;*
- *de verlenging van de subsidie vanuit de regiovisie met een jaar;*
- *een handhavingsverzoek bij de politie op de traverse Stationsweg-Wilhelminalaan;*
- *de voortgang m.b.t. de vervanging, verbetering en verduurzaming van de Openbare Verlichting en de vervanging van energie zuinige led armaturen;*
- *het beheerplan m.b.t. kademuuren en beschoeiingen;*
- *het plan voor fietsstrategie;*
- *glasvezel in het buitengebied;*
- *inspectie bomen en de wettelijk verplichte externe inspectie VTA.*